

DERS DIŞI SPORTİF ETKİNLİKLERİN ANLAMLI BİR BOYUTU OLARAK 19 MAYIS GENÇLİK ve SPOR BAYRAMI KUTLAMA PROGRAMI ÜZERİNE

Dr. Şevki KOÇ

9 Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi
Beden Eğitimi ve Spor Bölümü
Öğretim Görevlisi

Ülkelerin toplumsal yaşamında kutlanmaya, anılmaya değer bazı günler vardır. Dini bayramlar, ulusal anma günleri bunlar arasındadır. Ülkemiz örgün eğitim kurumlarında yapılagelen ve kısa adı "19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı" olarak bilinen sportif etkinliğin, eğitim-öğretim açısından incelenmesi kanımızca bu etkinliğin daha doyurucu ve etkileyici olması açısından yararlı olacaktır.

Şurası bir gerçektir ki; yaşlısı, genci, resmi ya da sivil kesim insanları olarak hiçbir Türk vatandaşı, "Kurtuluş Savaşımız" gibi bir günün başlangıç tarihi sayılan 19 Mayıs günü için duyarsız davranamaz. Bu yazı çerçevesinde konuyu eleştirel bir yaklaşımla ele almamız; şenliğin en güzel biçimde yansıtılması ve daha etkili şekilde kutlanmasına katkıda bulunma amacı taşımaktadır.

Konu, aşağıdaki başlıklar altında ele alınabilir:

1. Kutlama Öncesi Yapılan Hazırlıklar

- a) Gösteri Hareketlerinin Hazırlanması*
- b) Uygulamalarda Ortaya Çıkan Güçlükler*

2. Gösterilere İlişkin Durum Değerlendirmesi ve Öneriler

a) Gösteri Hareketlerinin Hazırlanması: Eğer bayram küçük bir ilçede yapılacaksa, genellikle o ilçede görev yapan beden eğitimi öğretmeni bilgi, görgü ve deneyimleri çerçevesinde belirli hareketlerden oluşan bir gösteri programı üzerinde çalışır. İlçede kendisinden başka beden eğitimi öğretmeni bulunuyorsa, hareket programı çalışmaları birlikte yürütülür. Bu aşamada; hareketlerin uygulama düzeni, hareket türü, ritim, renk, giysi gibi yönlerden izleyicilerin beğenisi kazanılmaya özel çaba harcanır.

b) Kutlama Programı Uygulamalarında Ortaya Çıkan Güçlükler:

1- 1970'li yıllar sonundan başlayarak 19 Mayıs Gösteri Programında, yabancı ülkelerin kutlama programlarından da esinlenip, "fon" adı verilen, daha çok değişik yazı ve anlamlı motiflerin yazıldığı görülmektedir. Dikkat çekici uygulamalar sayılmazsa, salt hareket olarak 15-20 dakika sürecek olan hareketlerin hazırlanması oldukça zaman almaktadır.

2- Büyük şehirlerde genellikle gösteri hareketleri programı 3-5 kişilik bir komisyon tarafından hazırlanır. Hareketlerin kaba biçimleri ortaya çıktıktan sonra artık program, bayrama katılacak okulların öğrencilerine ilgili öğretmenlerce öğretilmeye başlanır. Burada bir önemli nokta bulunmaktadır: belirli okullarda çok az sayıda öğrenci gruplarıyla oluşturulan ve kutlama programına katılan öğrencilere göre, katılmayan öğrenciler daha avantajlı olmaktadır. Bayram ön hazırlık çalışmaları ve provalar öğrenciler için bir ölçüde sevinilecek durum olmakla birlikte, uzun süre okuldaki dersleri izleyememiş olma, öğrenci için önemli eksiklik doğurmaktadır.

3- Uygulamalara baktığımızda, beden eğitimi ders saatleri önemli ölçüde 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nda yapılacak hareketlerin öğretimine ayrılmakta, onunla özdeşleşmektedir. Oysa hangi yaş kesitinde olursa olsun, oyun oynarken duyulan özgürlük ve sevinç, sportif karşılaşmalarda görülen yarışma ve kazanma coşkusu, bayram programı içindeki hareketlerde görülmemektedir. Böylece giderek bayram programına katılım; okul yönetimi ve beden eğitimi öğretmenin istegi, hatta zorlamasıyla olmaktadır.

4- 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nda hareket yapan gruplar için yeni giysiler gerekmektedir. Çoğu kez okul yönetimi bu giysileri yaptıramamakta bu iş için gereken masrafın öğrenci velilerince karşılanması istenmektedir. Derslerden uzak kalarak küçümsemeyecek yorgunlukları yaşayan öğrencinin, bir de gösteri giysisi almak zorunda olması, oldukça sevimsiz bir durum yaratmaktadır.

5- Bayram hazırlığı ön prova çalışmaları için tozsuz, topraksız alanların bulunması, sağlık önlemlerinin alınması bir sorun olmaktadır. Aslında gerek beden eğitimi dersleri gerek ders dışı etkinlikler ve gerekse 19 Mayıs Gösteri Programı hazırlık çalışmalarının yapıldığı mekanlar ne yazık ki son derecede sağlıklı alanlardır. Bu konuda ülkemizde süreklilik gösteren ciddi bir iyileştirici politikanın olduğu söylenemez.

6- Ne kadar özen gösterilirse gösterilsin, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı Gösteri Programında yer alacak hareketler oldukça birbirine benzemektedir. Her yıl yenilikler ortaya koyabilmek son derecede güçtür. Bu durumda program bütünüyle hem hareketleri yapan hem de seyredenler için o denli zevkli bir iş olmamaktadır. Bir bakıma gösteri programı, genellikle "çocuğu olan anne-babaların çocuklarını seyretmeye gittikleri" bir nitelik kazanmaktadır.

ÖNERİLER

Genelde ülke gençliğinin yetiştirilmesi ve eğitiminde önemli ve anlamlı bir gün olan 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nın yukarıda belirtilen eksiklerinin ortadan kalkması için, tartışılıp olgunlaştırılmak üzere iki önemli öneri üzerinde durulabilir:

1- 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı kutlama programı için çevrenin tüm okullardan çok az sayıda öğrencinin katılması yerine, her yıl belirli okulların öğrencilerinin tamamının katılımıyla hazırlanması daha doğru olacaktır. Böylece, okullararasında bir rekabet ortamı doğarak, daha coşkulu ve emek verilmiş programlar sergilenebilecektir.

2- 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı kutlama programında yer alacak hareketler, değişik duygu ve düşünceleri yansıtırıcı özellikte, toplumun özlem ve beklentilerini dile getirecek biçimde olmalıdır. Düzenlenen hareketler; her yıl değişik kavramları içermeli, yapay, yavan, belirli bir içerik ve mesajdan yoksun, yalnızca vücut hareketlerinin sergilediği birbirine eklenmiş hareketlerden oluşturulmamalıdır.

Kanımızca; gösteri programında yer alacak hareketler yiğitlik, mertlik, özgürlük, haksızlığa karşı koyma, umut-umutsuzluk, beklenti, özlem-tutku, inanç, birlik-bütünlük, kargaşa-kaos, öfke-saldırganlık, zafer-mutluluk, yurt sevgisi, hayranlık, baskı, ezilmişlik, kaygı, korku, kendine güven, güvensizlik, sevgi, coşku gibi çoğaltılacak bir dizi soyut kavramların hareketler yoluyla sergilenmesi; öyle sanıyoruz ki, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı Gösteri Programı açısından bir reform niteliği taşıyacaktır. Bu tür bir yaklaşımla, her yıl yeşil sahalarda yüzlerce kişinin coşkulu müzik eşliğinde renk, renk cıvı, cıvı anlamlı hareketlerden oluşan hareket kompozisyonları, sanki toplumsal yaşamın bir kesiti olarak izleyicilerin beğenisine sunu

lacaktır. Bir tiyatro eseri gibi her yıl yeni yorumlarla stadyumlara taşınan gösteri hareketleri usaç vermeden zevkli izlenebilir, yüksek düzeyli bir niteliğe kavuşacaktır.

Kuşkusuz 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı her yıl resmi olarak anılacak ve devlet ileri gelen yöneticileri günün anlamını resmi tören ve toplantılarda dile getireceklerdir. Kanımızca her yıl yeterli hazırlık yapılmadan, tören geçişi ve halk oyunları gösterisi dışında birçok güçlükle hazırlanabilen kız ve erkeklerin 30-40 dakikalık gösteri programı hiç de doyurucu olmamaktadır. Oysa, resmi törenlere ek olarak, öncelikle yoğun kültürel etkinlikler ve sportif yarışmaları içeren bir "Gençlik Haftası" biçiminde kutlanması daha doğru olacaktır. Asıl görkemli kutlamalar ise; çevredeki belirli okulların titizlikle ve uzun süre emek vererek hazırlayacakları gösteri programları aracılığıyla örneğin "her üç yılda bir" yapılmalıdır.

Yıllarca kutlama ve anma programları uygulamalarında görev almış eğitimciler olarak bu konunun mutlaka yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Öğrenci, veli, okul yönetimi, beden eğitimi öğretmeni yönünden gözardı edilemeyecek önemli eksiklikleri bulunan kutlama ve anma törenlerinin, inançla-istekle yapılan coşkulu ve imrendirici etkinlikler düzeyine çıkartılması, ulusal bir görev olarak kabul edilmelidir.

Biçim, içerik, uygulama ve değerlendirme açılarından, bu alanda yıllarca emek veren kişiler ve milli eğitimimizin yetkilileri konuyu birlikte ele alıp, alışagelmışin dışına çıkarak konuyu yepyeni bir anlayışla değerlendirmelidirler. Atatürk'e yaraşır bir Türk Gençliği'nin bayram kutlayışı; bugünkü düzeyinin çok üzerinde, geniş katımlı, daha anlamlı ve daha coşkulu biçimde gerçekleştirilmek durumundadır. Kanımızca; kanıksanmış, kendini yenileyemeyen, anlamlı bir özü ve çekici bir mesajı olmayan herhangi bir etkinlik, toplumca gönülden benimsenmemektedir.

SPOR BİLİM DERGİSİ